

DOMOVINA

Štampa dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopolni naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake pete vrste po 20 st. na vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krone, za četrt leta 2 kroni, katera naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Izjava avstrijskega prestolonaslednika.

V Avstriji smo vajeni slišati od vladajočih oseb diplomatične, jedrnate govore, ki izbegavajo skrbno vsaki zlorabi. Zato se toliko čudimo gostobesednosti nemškega cesarja, kateri se vtika v vsako politično dnevno vprašanje — na veliko škodo vladarski avtoriteti.

Vendar bi bilo napačno soditi, da je v protislovju ustavi, ako tudi vladar, ali oni, ki je za to določen, izpove jasno svoje mnenje ter se potegne za stvar, ki se mu vidi prava in rešilna.

Avstrijski nadvojvoda Fran Ferdinand, določeni prestolonaslednik Avstro Ogrske se dosedaj še ni pokazal v politiki. Gotovim krogom pa ni nič bolj dobrodošlega, kakor če morejo vloviti kakšno izjavo tako visokega faktorja, katero potem izrabljajo v svoje strankarske namene.

V Avstriji imamo dvojno nemško šolsko društvo. Takozvani nemški „šulferajn“ nam je pač žalibog predobro znan. Saj izteza svoje kremplje v najbolj skrite slovenske kraje, ustanavlja s pruskimi markami nemške, brezverske šole ter lovi slovenske otroke. Naj trdijo njegovi zaščitniki še toliko, da to šolsko društvo ni politično, mi jim ne verjamemo. Dejstvo je, da nam nobena nakana nasprotnikov v narodno-političnem oziru toliko ne škoduje, kakor ta „šulferajn“. Ker so šole tega društva po večini brezverske, postavili so se mu nasproti katoliški Nemci ter osnovali takozvani nemški katoliški „Schulverein“. To drugo društvo se je kaj hitro razširilo posebno po izključno nemških deželah ter ima svoje zaščitnike v najvišjih cerkvenih dostojanstvenikih.

Slovanom „katoliški šulferajn“ splošno ne škoduje, vsaj toliko ne, kakor nemško nacionalni, zato pa tudi nima grajalne besede za raznaro-

dujoče delovanje prvega „šulferajna“ napram Slovanom. „Katoliškemu šulferajnu“ je le verski moment v mislih, v narodnem oziru seveda ni Slovanom prijazen. Zato pa smo Slovani ostali od začetka hladni napram temu društvu.

Naše šolstvo, prenovljeno pred 30 leti, gotovo ni popolno, a najhujši pesimist mora priznati, — če je brezstrastno pravičen — da se razločuje od „stare šole“ kakor dan od noči. Ko je tedaj „katoliški šulferajn“ začel delati nekako reklamo za staro šolo ter pobijati vse novodobne popolnitve, pridobil si je takoj nasprotnikov. Saj verske morajo biti že po državnem zakonu vse naše javne šole.

Vendar se ne da tajiti, da si je stekel tudi „katoliški šulferajn“ marsikje lepe uspehe, ker je gojil razum verstva tudi strogo avstrijsko čutenje, posebno tam, kjer se je razvijala pruska agitacija „Los von Rom“ ter se v nemško pruskih „šulferajnskih“ šolah zanemarjal avstrijski patriotizem.

To je menda tudi napotilo prestolonaslednika nadvojvodo Franca Ferdinanda, da je prevzel pokroviteljstvo „katoliškega šulferajna“ ter pri tej priliki izrazil: „Že dolgo časa zasledujem delovanje „katoliškega šulferajna“ z velikim dopadanjem ter pripoznavam in odobrujem njegov patrijotičen in verski čut, posebno še v času gibanja „proč od Rima“ katero gibanje je isto vetno s „proč od Avstrije“, katerega ni mogoče dovolj pobijati. „Katoliški šulferajn“ je naj napreduje v dosedanjem smislu ter naj bo uverjen, da mu ne bom pokrovitelj samo po imenu, temveč z vso skrbjo stal mu bom na strani s svetom in dejanjem.“

To so bile doslovne besede prestolonaslednika. Nimamo vzroka dvomiti, da bi tako visoko stoječi osebi ne bil jasen namen pruske agitacije „Los von Rom“. In ker mu je to znano bolj ko marsikateremu politiku, pritrjevati mora

vsak pošten Avstrijec njegovi sodbi. Ako je „proč od Rima“ isto kakor „proč od Avstrije“, blagovati moramo vsako misel, ki naj bi napravila barikade nenasitnim prusofilom. Saj že stegajo ti „neodrešenci“ tako ponosno svoje izdajalske glave, kakor da bi se njihovo gonjo odobraval na najvišjem mestu. Potrebno je tedaj, da jih je zadel mrzel curek iz take merodajne višine, kakor je prestolonaslednik.

Dvakrat občutljiva je bila obsodba prusofilstva iz ust nadvojvode, kajti izgovoril jo je baš isti čas, ko je bival nemški prestolonaslednik na Dunaju, tedaj sin najbolj protestantovskega vladarja, pri katerem upajo na zaslonbo naši „neodrešenci“ skozi Rim — v Berlin.

Če pa presodimo prestolonaslednikovo izjavo od druge strani, pa menimo, da se je vendar zaradi nje vzdignilo preveč prahu. Nadvojvoda je sicer dovolil, da pride njegova izjava v javnost, gotovo pa ni mislil, da se bo tako brezobzirno izrabljala od obeh nemških strank. Smelo trdimo, da so ravnali netaktno že gledé prestolonaslednikove avtoritete oni, ki so trobili njegovo izpoved v svet kot nekako politično koncesijo, trdi se, da so hoteli s tem reči ne toliko prusofilskim radikalcem, kakor pa privržencem nove šole. Glejte nas, na naši strani je sam bodoči vladar, z nami je zmaga! Tega namena pa miroljubni nadvojvoda ni nikoli imel.

Še bolj netaktno pa so se potem pokazali oni nemški radikali, katerim zopet ni toliko ali so nemške šole verske ali brezverske, temveč kateri so začeli zavoro svojemu pruskemu stremljenju. Leti so nahrulili v parlamentu in po svojih listih naravnost člane vladarske rodbine, kajti njim se grozno dopade, ako morejo z nogami teptati vsako državljansko in versko avtoriteto. Tu so takozvani prekucni svetovnih naprav.

LISTEK.

Duhovnik — duša národa.

(Slika iz Lužice. Poljski spisala Melanija Parczewska.)
Prevel Podravski.
(Konec.)

In v Markovi koči naraste veselje. Preprost vaščan pa posvečen učenec svetega bogoslovja se razgovarjata kakor dva rodna brata. Krepka, nepretgljiva vez združuje oba, njuni srci utripata z ednim udarcem. Živ razgovor se razlega skozi vrata na dvorišče. Njegov odmev se širi v ozračju daleč, daleč, tje k vrhovom Lubina* ter se odbija ob krone visokih smrek, med katerimi tavajo duhovi nekdanjih junakov. Otroci skačejo okrog župnika, in ko odide z njih dvorišča, gledajo še za odhajajočim, dokler jim v sencih drevoreda ne zgine izpred oči postava ljubljene „farara“.

Ob ednajstih odide župnik v ljudsko šolo poučevati krščanski nauk. Danes je bilo treba razlagati o razhodu apostolov po širokem svetu. Sveti duh je prišel na zemljo ter dal svojim učencem dar jezika, katerega imajo

ceniti in spoštovati nad vse,“ razlaga župnik, in njegove preproste besede sežejo poslušalcem k srcu.

„Haj, ja budu swerny (hej, jaz bodem zvest),“ pravi eden učenec, odhajajoč ob dvanajstih iz šole. Svojo obljubo potrdi s tem, da krepko sune v hrbet svojega tovariša.

„Haj,“ odvrne napadeni. In prijemši drug drugega za roko, stečeta fanta v mesto, ter kreneta proti farovžu, kjer župnik in kaplan, ravnokar sedeta k mizi.

Deček, ki jima je stregel, si misli sam pri sebi, da mora župniku danes v tem večji meri tektniti hrana, ker zarano ni imel časa zajutke kovati. Toda župnik ni nikakor dobre volje; nemirno gleda vsaki hip na stensko uro. Zakaj vsaki torek prihaja k njemu opoldne delavec, dospevši semkaj iz Poznanjskega. Že blizu pol leta dela tu v tovarni za železo. Pri spovednici se je bil seznanil z župnikom in od tega časa vsak torek opoldne, ko se privoščijo delavcem čas za obed, pohiti v župnišče po kakšno knjigo, katerih se najde cela množica v skromnem župnikovem stanovanju. Danes prvič, kar se poznata, ni prišel o pravem času v župnišče. Nemara se mu je kaj zgodilo? Nemara je obolel, ali zgubil zaslužek? In župnik je bil nemiren.

Po večernicah, katere navadno sam opravlja, odide župnik za mesto v tovarno. Kakor čebele v ulu roji se tolpa delavcev na dvorišču pred tovarno. Srečavši se z nadzornikom, vpraša ga po Kubu Vežnjaku, začuje pa o tožno novico: železni drog mu je padel na prsi in težko rane, nega je dal ravnatelj spraviti v bolnišnico. Tovarniški ravnatelj vabi župnika k sebi — že dolgo se nista videla. Zvečer pošljejo konje iz tovarne v mesto, torej župniku ne bo treba iti tako daleč peš. Med tem pa se kaj pomenita, izpijeta steklenico piva, popušita smotke in čas njima veselo in urno preteče.

Toda župnik odkloni vabilo. Misli samo na delavca. Mora takoj oditi k njemu. Kdo vč, kakšnega najde? To je vendar njegova sveta dolžnost; vrhutega pa ga žene srce k delavcu, kateri nemara sedaj dokaj več, nego drugokrat kopni po njem. Začenja priti. Izčrpavi vso zalogo zgovornosti, pomigne ravnatelj z rameni, zroč za duhovnikom, kateri brez ogrtača in dežnika gazi po blatu v mesto. Tu župnik v resnici ne krene k župnišču, marveč v bolnišnico. Ves otožen ne opaža niti črnih oblakov ni dežja, kateri mu teče na rame.

Končno dospje k bolnišnici, kjer ga vratar odpelje v operacijsko dvorano. Tam v kotu leži

* gornjeložiska gora.

Pod takšnimi pogoji si bo pač v bodoče vsak odločilni faktor dobro premislil, predno bo naklonil svoje zaupanje prvemu ali drugemu.

Kakor znano, poročil se je prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand morganatično t. j. poiskal si je družico iz neenakega pokolenja. Da se ta zakon pravno pripozna, pride v razpravo bodoče dni v državnem zboru. Nemški radikali že groze, da zagodejo pri tej priliki znova o njegovem katoliškem pokroviteljstvu. Še celo na ogrske kroge so hoteli prenesti isto komedijo, toda Mažari se vendar ne marajo ukvarjati z „otročarjami“ naših prusofilov.

Naj se debatuje o prestolonasledniku iz javi kolikor se hoče, edno je gotovo, da ima bodoči vladar bister vpogled v izdajalsko nemško gonjo ter tudi voljo, „neodrešence“ ozdraviti pruske mrzlice. Ravno to čutijo tudi spletkarji Wolf Schönererjeve družbe, od tod njihovo jadikovanje in napadanje.

Naloga časnikarstva.

Kulturni napredek človeštva temelji na medsebojnem izmenjavanju misli; noben človek se ne more popolnoma sam zase umno razviti. Ta pomoč prihaja od drugih odraslih in razumnih ljudi, ki nam priobčujejo ustmeno ali pisano svoje misli, svoje skušnje. S tem bogatimo svoje mišljenje in svoje znanje ter ga zopet od dajemo drugim, svojim potomcem, in tako gre to od roda do roda.

Poleg govora in pisane besede je najznamenitejša sredstvo za razširjenje kulture tisk.

Spomnimo se silne borbe za enakost, ki je bila edna od najljutejših borb, kar jih pozna zgodovina; a ta borba je bila tudi vzvišenejša od vseh, ker je bil njen namen izednačiti človeštvo. In ta borba je prenehala, ko je bil izumljen tisk. Tisk je uničil prvenstvo bogatih in privilegovanih vrst ljudi, ko je prišla knjiga tudi v siromašno kolibico. Še sedaj jadikujemo, da vlada v ljudskem društvu neednakost, a kako je bilo še le v prejšnjih časih! Siromak ni imel prilike na noben način izednačiti se z bogatašem, sedaj mu je to na ednem polju mogoče, in to je izobrazba. Tu ima siromak priliko nabrati si laborike, postati zmagovalec. In baš v tem, v izobrazbi klije kal ideje o socialni enakosti.

Potemtakem ima tisk neprecenljivo vzgojno vrednost, ker teži za občno naobrazbo poedinega naroda in tudi celega človeštva. Najodličnejše mesto zavzemajo tukaj pač časniki, in ravno časniki so sredstvo narodnega izobraževanja, ki so velike vrednosti in velikega pomena za narodno vzgojo.

Časnikarstvo je neka duševna zveza celega človeštva. Brez časnikov ne more, pa tudi neče biti dandanes le količjak kulturnega naroda, brez njih bi skoro ne mogel živeti. To potrebo je občutili vsaki dan bolj, in zato ni čudno, ako rastajo listi kot gobe po dežju.

revni Kuba. Bolnišnični sluga v beli kapici in belem predpasniku išče nekaj po postelji, oskrbnica pa mu nudi zdravilo, toda Kuba se za nju ne zmeni, marveč stegne svojo žuljasto roko proti župniku.

„Častiti gospod!“ pravi s slabim glasom, „kaj se je zgodilo z menoj, revežem! ... moj konec se bliža.“

„Ne umrete, nikakor,“ tolaži župnik bolnika, kateremu se oči zalijejo s solzami, ko poslušata prijazen glas v poslednji uri.

„Oh, Jezus! vendar ste prišli gospod župnik pogledat k meni! Toda jaz se tu med tujci bojim umreti ... rešite me, častiti gospod!“

Vročnica se ga polasčuje — v mislih je zopet nad Varto, kjer vidi vse svoje znanee; oživela glava župnikova se mu spreminja v zvezdnato krono in dasiravno se mu je na oči že vsedala mrena, vendar usta še potihoma šepetajo;

„V Dombrovi se zeleni ozimina na polju ... Oh, gorje, kako je ondi lepo ... Maruša izganja krave ... v cerkvi done orglje ... stari Matej začena peti prvi „Pod tvojo obrambo“ ... Oh, pomoč, častiti gospod!“

Čez trenutek zapusti župnik z vlažnimi očmi bolnišnico. Noge mu nikakor nočejo služiti, nekaka otožnost se ga polasča vsled smrti rev-

Časniki niso vezani niti po vsebini niti po predmetu svojega razlaganja, in zato segajo v vsa področja človeškega življenja brez razlike stanu. — Ta vsestranost in splošnost podaje časnikom vrlo važno mesto v zgodovini kulture, ter smemo reči, da je časnikarstvo dandanes eden najglavnejših organov in zastopnikov splošne narodne izobrazbe in merilo narodnega napredka in narodne vzgoje.

Vzvišeni etični in socialni element, ki obstoji v časnikarstvu, bil je vzrok mnogim in važnim odlokom za najvzvišenejša podvzeta, ki niso samo za eden narod, temveč tudi za človeštvo velikega pomena.

Ako dela torej časnikarstvo za izobrazbo brez razlike stanu, zastopa ne samo ono idejo enakosti, temveč idejo sreče kakor posameznega naroda tako vsega človeštva.

Časnikarstvo širi s svojim delom znanje in resnico, podaje zaedno tudi sredstva, da se doseže enakost, da se pride do slobode, v kateri edino more uspevati prava kultura.

Rekli smo, da novine niso vezane niti po vsebini niti po predmetu svojega razlaganja, da sežejo torej v vsako področje življenja. In to je ravno razlika med časniki in knjigami, ki se dele po strokah, in niso tako pristopne ljudstvu kakor časniki, katere lahko vsakdo čita in razume. Čitanje knjig in novin vpliva silno na človeka in daje prečesto smer njegovemu mišljenju za vse življenje. In ker je moč dnevnega tiska tako velika, storila je že mnogo dobrega in smatramo ga zato dobrim sredstvom za vzgojo na roda. Ne smemo pa pozabiti, da je moč tiska tudi vzrok mnogim črnim in žalostnim stranem, zlasti današnjega političnega in socialnega življenja, katere posledice čutimo vsak dan kot rano, ko se vedno globlje zajeda v tek človečanstva, mesto da bi se celila. — To izhaja od tod, ker so ljudje, katerim je dolžnost vzgajati narod, pozabili na vzvišeno nalogo časnikarstva, ki mora vzgajati narod v kreposti in dobroti, pa danes po listih zastrupljajo narod, vzbujajo v njem mržnjo do bližnjega, mestu resnice pri povedujejo mu laž, mestu sloge in ljubezni — pa neslogo in sovraštvo. Ako hočemo vzgojiti narod, moramo ga navajati k onemu, kazati mu ono, kar je resnično, pošteno in lepo. Ako hočemo biti učitelji narodu, bodimo mu iskreni prijatelji.

Ljudski duh teži po resnici, po znanju. Tega svojstva duha ne smemo kvariti, nego ga vzgajati, da bode vedno sposobnejši iskati resnico in priti do nje, ker je to krepost, na kateri temelji sreča naroda.

Kdor je prijatelj svojega naroda, kdor hoče svoj narod vzgajati, mora sam ljubiti resnico radi nje same. Samo slab človek je v stanu zatajiti istino in propovedovati ono, kar vodi do nesreče.

Spominjajmo se vedno vzvišene naloge časnikarstva in vzgajajmo svoj narod v dobrem;

negu dninarja. Dan se je že nagnil, a vendar ga čaka še mnogo dela. Mora napisati poročilo, katero prečita na večerni seji, najpoprej pa še spravi v red četrtletne župnijske račune.

Urno obrača pole, piše številke ter se vselej, da je cerkveno premoženje v dobrem redu, da je dobro oskrboval njemu zaupan tuj denar.

Urneje mu gre izpod rok poročilo. Starček se razgreva, zlagajoč skupaj ogovor k tovarišem pri delu in trudu. Ko odbije ura sedem, ogre okrog sebe plašč ter odide v mesto. Na stopnicah ga zdramijo iz zamišljenosti glasno izgovorjene besede:

„Gospod predsednik vabi vašo dostojnost k sebi na gostijo. Dospel je brat njegove prevzvišenosti gospoda škofa, kateri si želi seznaniti se z vami.“

„Zelo me veseli, toda ne morem priti; imam ravnokar toliko opraviti; prosim ponižno odpusčanja, jutri sem na razpolago.“

Sluga odide začuden, župnik pa med tem hiti v mesto, kjer že čaka tolpa lužičkih Srbov na njegov prihod v neznatni hišici.

Župnik slutí, da se nad njegovo glavo zbira nevihta — toda ne boji se je. Ne kopri po visoki časti in odlikovanju, ne briga se za pokroviteljstvo velikih in mogočnih. Svoje dolžnosti do župljanov zvesto izvršuje, po premoženju in

pazimo na to, kakšno dušno brano mu dajemo. Kakršno je časnikarstvo kakega naroda, takšen je ali postane narod sam. Slovenci smemo biti splošno zadovoljni z napredujočim svojim časnikarstvom.

Slovenski narod je duševno sposoben kot malokateri drugi; on brani v sebi velike duševne sposobnosti, samo treba jih je negovati. Temu narodu ne praviti resnice, odvrčati ga od krepostnih del, ne dati mu spoznati njegove bodočnosti in sreče, je pravi napad na njegovo plemenito dušo, na njegovo pošteno srce. Brez prave narodne vzgoje tudi ni prave bodočnosti in sreče naroda. Ako ima vzgoja zdravih, istinitih sredstev, bo tudi dosegla svoj namen, to je srečo in bodočnost našega naroda.

Kakor smo rekli, imamo tri sredstva vzgojevati narod: Z govorom, s pisano besedo in s tiskom. Zato naj se poslužujejo teh sredstev oni, ki čutijo v sebi moč in imajo dobro voljo koristiti in dramiti naše dobro ljudstvo.

Celjske in štajarske novice.

(Častni člani „Delavskega podpornega društva v Celju“.) Na svojem obnem zboru dne 21. t. m. izvoljeni so bili ednoglasno častnim članom tega društva za velike svoje zasluge gg: Fr. Ogradi, opat, dr. Iv. Dečko, odvetnik in dež. poslanec ter dr. Jos. Mar. Kržišnik, bivši teharški kaplan, sedaj dekan v Trnovem pri Ilirski Bistrici.

(Nov odbor „Delavskega podpor. društva v Celju“) je sestavljen iz teh le gg: Ivan Rebek, predsednik; Ivan Krančič, podpredsednik; Jos. Jagodič, tajnik; Alojzij Terček, blagajnik; Jos. Belak, Štefan Breznik, Jožef Karnjovšek; Jos. Kosem in Matevž Turk, odborniki; Martin Kolšek, Gregor Govedič, Anton Koderman in Miha Zabukovšek pa odbor. namestniki.

(Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj) zboruje dne 5. maja t. l. točno ob 11. uri dopoldne v navadnih prostorih s sledečim sporedom: 1. Zapisnik. 2. Petje. (Pela se bode pesen „Planinska“; II. Moh. pesm., str. 56, št. 14! — Vsak pevec naj se privadi svojega glasu doma, da odpadejo nepotrebne vaje). 3. Volitev delegatov za glavno zborovanje naše „Zaveze“ dne 25., 26. in 27. maja t. l. na Bledu. 4. „Tolstoj — moral filozof in njega krščanstvo“, predava tovariš K. Kveder-Št. Jurij ob juž. žel. 5. Društvene zadeve in nasveti. 6. Iz šolske prakse. K obilni udeležbi prijazno vabi Armin Gradišnik tč. predsednik.

(Pasijonske žive podobe) (v podobi mramornatih slik) po podobah slavnih mojstrov, kakor Murillo, Dürer, Holbein, Piloty, Kaulbach, Munkacsy, Glötzle, van Dyk, Rubens, Signorelli itd., ki so se predstavljale pretečeno nedeljo v mariborskem „Narodnem domu“, kakor slišimo s sijajnim uspehom, aranžira režiser g. K. Kunst tudi v Celju v veliki dvorani „Nar. doma“ v so-

dobičkanosni prebendi ne kopri. Skromni dohodki zadoščajo njegovim potrebam — kolikim pa še on pri tem pomaga v revščini s svojim grošem! Zato pa je tudi župnikova beseda merodajna pri župljanih, toda on ne zlorabi svojega vpliva, dasiravno pridobi z močjo duha mnogim priznanje in spoštovanje. Življenje mu teče urno, dnevi kakor ure, v neprestanem, tihem in požrtvovalnem delu.

„Moje življenje ne pripada meni, marveč moji veliki rodbini, mojim župljanom“ — pride župniku po vrnitvi na dom ob devetih zvečer na misel. „Vzel sem na svoje rame zakrament mašništva in zvest ostanem svojem poklicu,“ ponovi si v mislih, sedši po skromni večerji k priljubljenim knjigam in rokopisom.

To je po celodnevem trudu edini trenutek — počitka. Popravlja ravnokar napisano pripovedko za narod, dovršuje članek zgodovinske vsebine in ko bije ura na občinski hiši polnoč, še preobrača liste v knjigi, ležeči na mizi. Utrujene oči mu obstoje na odlomku, podčrtanem od pisatelja: „Bog napolnjuje a svojo ljubeznijo ves mir, neznatne atome, prah nebeških teles.“

Župnik zapre knjigo, pristopi k oknu ter ogledujoč zvezdnato nebo, potihoma moli.

boto dne 27. aprila t. l. ob 8. uri zvečer. Podrobnosti se razvidijo iz Lepakov. Kakor sodimo iz nam predloženih poročil raznih večjih avstrijskih in inozemskih časnikov, obeta se nam nenavadni umetniški užitek, ki bi ga bilo škoda zamuditi. — Vstopnice ima v predprodaji trgovina D. Hribarja.

(Koliko dá „nemško“ Celje krvnega davka?) Pri letošnjem vojaškem naboru za mesto Celje so potrdili vojakom izmed celjskih domačinov — ednega. Ostali so bili tuji. Nemško Celje je lahko ponosno na svojo krepko germanško pasmo!

(Celovski muzikantje v Celju.) Iz Celovca so prišli v Celje neki muzikantje, ki so priredili dva večera koncerte. Že zaradi pobratimstva in pa, da ne bi na Koroškem očitali celjskim Nemcem „kosmatih ušes“, ki nimajo smisla za godbo, bi morali naši nemčurji obilnejše posetiti ta dva večera. Koroškim „jodlerjem“ godilo se je v Celju približno tako, kakor svoječasnemu celjskim muzikantom v Gradcu.

(Duhovniške vesti.) G. Josip Somrek je nameščen zopet za kaplana pri Sv. Jurju v Slov. gorah. Premeščena sta gg. kaplana Ivan Ivanc iz Slivnice pri Celju v Čadram ter Josip Sigl od Sv. Petra pri Mariboru v Zg. Polskavo. G. Matija Zemljčič, kaplan v Čadramu je začasnó vpokojen.

(Osebnostna vest.) Poštnim praktikantom v Ptuj je imenovan g. Fran Domanjko, absolvirani višji gimnazijalec iz Križevcev pri Ljutomeru.

(Razpisane učiteljske službe.) V celjskem političnem okraju so popolniti stalno sledeče učiteljske službe: v Grižah edno učiteljsko mesto (III. plač. raz.), v Ločah edno učiteljsko mesto (II. plač. raz.), na ednorazrednicah pri Sv. Joštu na Kozjaku ter pri Sv. Jakobu na Resniku mesto učitelja voditelja (II. plač. raz.), pri Sv. Petru na Medv. selu dve učiteljski službi (III. plač. raz.), v Zibiki pri Priatovi edna učiteljska služba (III. plač. raz.), v Gorici pri Rečici ter v Mozirju po edna učiteljska služba (III. plač. raz.), na edno razrednico pri Sv. Miklavžu nad Rimskimi toplicami služba učitelja voditelja (III. plač. raz.) ter edna učiteljska služba v Hrastniku (II. plač. raz.) Prošnje je vlagati do 15. maja t. l.

(Izlet na Št. Jungertsko goro.) Dne 2. majnika priredijo nekateri Žalčani izlet na preprijazno Št. Jungertsko goro. Gosp. kaplan Anton Lajnsič bode ob 8. uri bral v cerkvi na gori sv. mašo; po južni odhod v Št. Martin v Rožni dolini, kjer je skupen obed. Proti večeru na lojterskih vozovih proti domu. K udeležbi povabljeni so vsi prijatelji naših gor. Oglasila naj se pošljejo g. učitelju Kvacu v Št. Martinu v R. d.

(Konjiško učiteljsko društvo) zboruje v četrtek dne 2. maja t. l. ob 10. uri dopoldne v šoli v Zrečah po nastopnem sporedu: I. Od 10. do 11. ure hospitacija v II. razredu. II. Zborovanje: 1. Zapisnik. 2. Predsedatvena naznanila. 3. Volitev delegatov za letošnji zbor „Zveze“. 4. Vprašalna škrinica. 5. Slučajnosti.

(Čitalnica v Brežicah) izvolila si je za društveno leto 1901 sledeči odbor: Predsednik: g. Josip Šetinc, odv. koncipijent; podpredsednik: g. Andrej Levak, ravnatelj posojilnice, veleposrednik; tajnik: g. Ivan Rožman, okrajni in posojilniški tajnik; blagajnik: g. Miha Balon, meščan; knjižničar: g. Anton Umek, knjigotrožec; odborniki: g. Josip Mešiček, mestni župnik in gosp. Ignacij Supan, učitelj; namestniki g. dr. Maté Schmirmaul, zdravnik v Rajhenburgu in g. Ignacij Polanšek, pek in pos. v Brežicah.

(Učiteljsko društvo za slovenjebistriški okraj) ima svoje redno zborovanje v četrtek dne 2. maja t. l. ob 10. uri dopoldne v Slov. Bistrici. Poleg običajnih točk dnevnega reda je še volitev delegatov za XIII. glavno skupščino „Zaveze“ in predavanje tovariša g. Šamperla. Obile udeležbe se nadeja odbor.

(Telefonska zveza mest Ptuj-Maribor-Gradec.) Graška trgovska in obrtna zbornica je sklenila prositi trgovinsko ministvo za telefonsko zvezo gorenjih mest z ogrsko hrvaško telefonsko zvezo.

(Ubegli ubijalec.) Sodišče išče Martina Čeha vlg. Kralja, doma iz Podvincev pri Ptuj, ker je ubil Ivana Čeha. Ubijalec je 34 let star.

(Učiteljsko društvo za ptujski okraj) priredi v četrtek dne 2. vel. travna 1901 svoj letošnji majniški izlet k Sv. Urbanu pri Ptuj. Ob 10. uri po sv. maši bo v šolskem poslopju volitev delegatov za XIII. glavno skupščino „Zaveze“. Potem nadaljuje g. Wesiak svoje predavanje o čebeloreji v svojem uzorno urejenem čebelnjaku, nato pa ogledovanje ondotne krasne okolice in slednjič skupni obed. Koverť za osebo 1 K 20 v Kdor se udeleži skupnega obeda, naj to vsaj do 26. t. m. naznani šolskemu vodstvu pri Sv. Urbanu. V slučaju slabega vremena preloži se izlet na četrtek dne 9. vel. travna. P. n. društveniki kakor tudi prijatelji šole in učiteljstva se s tem prav uljudno vabijo na mnogobrojno udeležbo Fr. Šorn, t. č. predsednik.

(Tovarna za lesno volno v Pamečah pri Slov. Gradcu), katero je imel Karol Seyferth, se je opustila ter zbrisala iz obrtnega zapisnika.

(Deklica na vojaškem naboru.) V Eibiswaldu je prišla k vojaškemu naboru dne 17. t. m. zala deklica v ponosni gornještajarski noši. Za klobukom je imela običajen velik „pušlec“, iz nedrji pa ji je molel zmagovito — pozivni listek. V rojstno knjigo so bili namreč namesto imena „Alojzija“ vpisali „Alojz“. Vendar ni bila — „taubliht“.

(Umor.) V Gradcu je zadavil blapec Derler kleparskega učenca 16letnega K. Meitza, ga oropal ter mrtvo truplo v podstrešju obesil.

(Beduini v Gradcu.) Večja družba Afrikanov iz Egipta je prišla v Gradec, da kažejo svoje „umetnosti“. Ker je v njihovi domovini kuga doma, zavlada je te dni velik strah med Gradčani, ko je eden Beduin za mrzlico zbolel.

Državni zbor.

V seji 23. aprila je ministrski predsednik podal poročilo kvotne deputacije in kvotne predloge. Trgovinski minister je podal načrt zakona, da se določi število obrtnih in kmetijskih podjetij. Poslanec Schönerer in tovariši stavijo predlog zoper naseljevanje inozemskih Židov po Avstrijskem. Isti poslanci so vložili predlog glede vpeljave nemškega državnega jezika. Oddane so bile tri interpelacije, med njimi posl. Schreiterja, ki je interpeliral ministrskega predsednika radi postopanja okrajnega glavarstva v Zell-u, ker je nižjim državnim uradnikom prepovedal vdeležiti se nekega shoda radikalcev. Posl. Berks in tovariši so interpelirali poljedelskega ministra glede postopanja komisije za poljedelske produktivne družbe v Gradcu napram slovenskim družbam. — Potem je dobil poslanec Völkl besedo, ki vpraša predsednika glede neke interpelacije, katero so stavili krščanski socialisti in katera je polna laži in obrekovanj. Völkl je bil med govorom vsak hip prekinjen od kršč. socialistov; potem pa je prišlo do silnega prepira med nemškimi radikali in socialisti, pri katerem je kar deževalo najpriprostejših psov, kakor lopov, lump, prasec itd. — Sicer ni bilo skoraj letos še seje, kjer se nemški poslanci ne bi psovali med seboj; a pri tej seji so dosegli vrhunec, kar se tiče psovanja. Tako so nemški poslanci, ovet nemške inteligence, dokazali vnovič svojo visoko „kulturo“. — Potem je vprašal poslanec Tschann predsednika, kaj hoče storiti z ozirom na to, da so policijski komisarji dobili ukaz, poslanca Wolfa takoj zapreti, ako bi na kakem shodu govoril o nadvojvodi Francu Ferdinandu. Vetter je odgovoril Tschannu, naj interpelira Körberja.

Potem so prešli na dnevni red, na nadaljevanje razprave o pristojbinski noveli, ki pa zelo počasi napreduje zato, ker imajo poslanci pri vsakem paragrafu dolge govore in stavijo predloge za premenitev posameznih točk, in vendar vedo, da je to brezuspešno, ker se je vlada izjavila, da na pristojbinski noveli ne premeni ničesar. Pri tej seji je posl. Götz govoril zoper predlogo. Potem je govoril tudi finančni minister Böhm-Bawerk, ki je vstal zoper predlog posl. Steinerja, da se § 1 te predloge premeni. Prišlo je tekom razprave vnovič do preprirov in to med nemškimi radikali in klerikali; posl. Stein je ostro napadal jezuite.

Druge slovenske novice.

(Osebnostne vesti.) Deželni odbor kranjski je imenoval g. dr. A. Mayerja okrajnim zdravnikom v Cerknici. — Ljubljanski poveljnik 27. pešpola Rudolf pl. Chavanne bo imenovan feldmaršallajtnantom.

(Občinske volitve v Ljubljani.) V III. razredu, ki je volil dne 22. t. m. so bili izvoljeni kandidati napredne narodne stranke. Oddanih je bilo 649 glasov; izvoljeni so bili gg: Dimnik, Kenda, Kozak, Mally, Prosenc, Tosti in Turk. Socijalno demokratični kandidati so ostali v veliki manjšini. — Pri volitvi iz II. razreda, ki je bila dne 24. t. m. so bili izvoljeni istotako vsi kandidati napredno-narodne stranke, in sicer se dobili gg: Gorše 414, Hribar 420, dr. Kušar 516, dr. Majaron 514, dr. Požar 512, Senekovič 513, Svetek 512, Šubic 513 in dr. Tavčar 516 glasov.

(Novo gimnazijo) bodo zidali v Ljubljani na mestu, kjer stoji zdaj še staro, po potrebu poskodovano gimnazijsko poslopje. Naučno ministvo je kranjski deželni vladi že naročilo, da prične z izdelovanjem podrobnega načrta in da preračuni stroške za novo stavbo.

(Za premovanje konj na Kranjskem) je kmetijsko ministvo dovolilo 3000 K podpore in 47 srebrnih svetinj s slovenskim napisom, 10 pa z nemškim napisom.

(Prvi maj v Ljubljani.) Socijalni demokratje so sklenili, da 1. maja ne bodo praznovali cel dan, temveč bodo imeli še le zvečer pri Koslerju shod in veselico.

(Iz ječe ušli) so v noči 22. t. m. na ljubljanskem gradu trije jetniki, ki so še isto noč ulomili v Škofelji v neko hišo in ukradli okrog 500 kron.

(Talijska rešitev življenja) v znesku 52 K 50 vin. je priznala deželna vlada krojaškemu pomočniku Mat. Grebencu iz Cirknice, ker je 2. sušca letos rešil iz vode nekega dečka.

(Za škrofulozne otroke) bo kakor druga leta tudi letos podelil deželni odbor kranjski podpore po sto kron, da jim bo mogoče iti v morskno kopel v Gradež.

(Novomeški vodovod.) Deželni odbor kranjski je razpisal dela in dobave pri zgradbi vodo voda za Novomesto in sosednje vasi. Ponudbe se sprejemajo do 15. maja t. l. Vsaj početkom junija se prične graditi vodovod, in je torej upati, da bode že letos dovršen. Stroški za zgradbo vodovoda so preračunjeni na 300.000 K in bodo v pokritje teh stroškov prispevali: državni melioracijski zaklad 148.000 K, deželni zaklad kranjski 93.000 K in mestna občina Novomesto 68.200 K. Načrt za vodovod je izdelal nadinženar Klinar, Studenec, iz katerega se bo zajemala voda; je izdaten dovolj, da se zamore do 35.000 prebivalcev preskrbovati z vodo.

(Zemlja se je udrila.) Pretečeni teden se je na neki njivi blizu Slavine na Notranjskem pogreznila zemlja, ter se je napravila 7 m globoka jama, ki je napolnjena do polovice z vodo. Gotovo je jama v zvezi s kakšno podzemsko votlino.

(Za voditelja okrajnega glavarstva v Sežani) je določen g. A. Rebek, o. kr. namestniški tajnik v Trstu.

(Nemško gibanje v Trstu.) Tržaški Nemci nabirajo prispevke za „Nemški dom“, a ne le pri svojih sorojakih, ampak tudi med italijanskimi in slovanskimi uradniki, trgovci in zasebniki. — A slovenski „Narodni dom“?

(Nesreča ali zločin.) V soboto zvečer so častniki obedovali v gostilni „pri pošti“ v Bezovici pri Trstu. Kar naenkrat pa se je zgodila silna eksplozija, tako, da je na mize vrglo kamenje in je bilo v sobi vse porušeno. Sodijo, da je eksplozijo povzročil aceten, ali pa je bil položen dinamit.

(Pri porotni razpravi proti Matku Mandiču) uredniku „Naše Sloge“, je bil obdolženec pred tržaškimi porotniki radi zasteranja tožbe oproščen. Na tej razpravi se je branitelj obtoženca posluževal izključno hrvaškega jezika prvokrat pred poroto v Trstu.

(Smrt pod vozom.) V Štanjelu na Goriškem je te dni neki okolo 65 let stari Tavčar peljal vino po cesti; ko pa je hotel sesti na voz,

je omahnil in padel pod voz, da mu je šlo kolo čez glavo, in je bil na mestu mrtve.

(Prebivalstvo Istre) je znašalo dne 31. decembra l. 1900 z vojniki vred 344.173 oseb, brez vojakov 336.458, prirastilo je torej tekom zadnjih 10 let za 26.563 oseb, kar odgovarja 8,4 odstotkom. Najbolj se je pomnožilo prebivalstvo v občini Voloska, in sicer za 58,9 odstotkov. Koper se je pomnožil le za 5 prebivalcev. V nekaterih občinah je prebivalstvo padlo, n. pr. v Slovenski dolini in v Boljuncu. Razmerje prebivalstva po narodnosti še ni znano.

(Nadškofom v Zadru) bo imenovan sedanji splitski biskup Nakić; s početka se je branil te časti, a papež mu je naročil, da mora zasesti nadškofovski sedež.

(Ponesrečen Slovenec v Ameriki.) V Delta Piont, La. v Ameriki se je dogodila velika nesreča. Našega rojaka Antona Vertnika je povozil tren. Stroj je nesrečnika popolnoma raztrgal in razmesaril. Pobrali je bilo mogoče le nekaj posameznih kosov in položiti k večnemu počitku. Pokojni nesrečnik je bil doma iz Osilnice v okraju Kočevje na Kranjskem.

Dopisi.

Iz Celja. Tretji letni občni zbor „Delavskega podpornega društva“ se je vršil v nedeljo dne 21. t. m. v gostilniških prostorih „Narodnega doma“.

Predsednik gosp. Ivan Rebek otvori občni zbor, pozdravi navzoče in v daljšem govoru izraža obžalovanje, da večina članov nima za društvo istega zanimanja, katerega bi sicer imeli moralo, kar nam tudi današnji obisk kaže. Navzoče člane pa, od katerih je prepričan, da poznajo namen društva, pozivlja in prosi, da probujajo manj zavedne ude in pridobivajo nove.

Po prečitanih poročila zadnjega občnega zbora poročata blagajnik in tajnik o stanju društvenikov in društvenega premoženja. Število članov se je v minulem letu za nekoliko skrčilo, vključno temu pa je društvo v gmotnem stanju v primeri z lanskim letom dosti na boljšem.

Za poročilom gostilniškega odseka in računskih pregledovalcev preide se k novi volitvi odbora, o kateri poročamo na drugem mestu.

Predsednik se spominja velikih zaslug, katere si je za društvo od ustanovitve istega do danes stekel naš dosedanji odbornik g. dr. Ivan Dečko in velikega dobrotnika društva prem. g. opata Fr. Ogradija, kateremu je delavski stan vedno pri srcu in za katerega so njegove dobrotne roke vedno odprte. Dolžnost društva je take ude posebno spoštovati ter jim hvaležnost in udanost izkazati in zato jih naj društvo na današnjem občnem zboru imenuje častnim članom.

Predlog gosp. predsednika se radostno in ednoglasno sprejme, nadalje priporoča podpredsednik mestni kaplan g. Ivan Krančič, da se tudi gosp. dekanu dr. Jos. Mar. Kržišniku, kateri je bil za društvo posebno ob času ustanovitve istega zelo delaven, podeli častno članstvo, kar tudi občni zbor potrjuje.

G. predsednik zaključí občni zbor in naznanja, da se društvo s 1. junijem t. l. preseli v nove lepe prostore Čamernikove hiše (Weber) in da se bode gostilniški odsek najbolj potrudil, da se bode točilo vedno dobro in pristno vino, tako ne bode imel potem nihče več vzroka se društvene gostilne izogibati.

Želeti bi pa tudi bilo, da bi se za naše društvo zanimali gospodje iz boljših krogov, katerih danes pogrešamo. Slovenskemu delavcu je potreba v gmotnem in duševnem oziru pomoči, ker ga sicer nasprotniki oropajo najsvetejšega in najdražjega — narodne zavesti in verskega prepričanja.

Končno naj še omenim govor gosp. Jošta, a katerim je navzočim razložil pomen novo ustanovljene zadruge „Lastni dom“ in opisal kako bode lahko delavcu mogoče priti do lastne hiše.

Iz Teharjev. (Odgovor „gifti kroti“ na dopis iz Teharjev z dne 21. aprila t. l.) Sicer ni skrajno vredno, da bi se sploh dopisunom take vrste listov odgovarjalo, kakor je „Štajerc“. — Vendar pa je potrebno in dobro — že zaradi dobre slovenske stvari, da se tem umazancem na vrat stopi.

Nemčurški dopisnik s svojo druhaljo tarna in jadikuje, da se občinska volitev odlaga. Ti čudaki so že pozabili, kako se je njim godilo pred šestimi in tremi leti. Ali vas zopet hrbet srbi? O aramu ne govorimo pri teh slovenskih izvržkih, ki so ravno tako posilni, kakor Žid, če ga namreč pri ednih vratih vun vržeš, prikaže se ti pri drugih. — Ker že ravno naši Judeži iškarjoti hočejo vedeti, kdo občinske volitve zadržuje, povedati jim hočemo, da ne sedanjí občinski zastop, temveč politična oblast v Celju. Sicer pa le počakajte — do meseca julija, takrat pride zopet za vas nemčurje tepežni dan, dan sramote. Še vedno zgodaj dovolj! Zapomnite si enkrat za vselej: Nemčurstvu je v naši občini odklenkalo za vekomaj.

O ti neumni nemčurčki. Če si vi domišljate, da vam bodo delavci v Štoreh cerkev postavili, je najboljše, če se pobožno pripravite na klicanje sv. Duha, po Binkoštih pa lepo molčite ter mirujte i s peresom.

Naša nemčurska sodrga pa je res imenitna svojat. Zakaj pa niste nam nove farne cerkve postavili, saj ste vendar čez 15 let našo občino vodili? Ti naši nemčurji vedo nam po svoji slabi pameti vedno kaj predbacivati, tega pa nočejo vedeti, da je njihov pristaša Šalnik, ko je še bil v slovenskem odboru v navzočnosti vseh tedanjih odbornikov izustil, da njemu ne bodo na Teharjih nikdar v drugi cerkvi novi zvonovi zvonili, sedaj nam pa naenkrat hočejo novo cerkev postaviti! Kdo se temu ne smeje!

Povemo pa vam lahko na vsa usta, da vam ne bode pomagalo nič, čeravno imate šest dni v tednu shode in vedno sklicujete svoje podrepnike k istim. Naši pametni volilci se vam v pest smeji — blizu pa itak nobeden ne gre. — Če imate toliko denarja, da plačujete našim hlapcem in težakom pijače, slobodno vam, saj so reveži potrebni; samo to vas prosimo, le nikomur očij več ne izbijati, ker ta „zabava“ bi vam končno prišla le predrago, drobiža pa tudi nobeden od vas preveč nima. Torej pamet in hladno kri, teharski nemčurji!

Iz Žalca. Mnogoštevilna množica se je zbrala minulo nedeljo v salonu g. Hodnika, da prisostvuje slavnosti, ki je veljala vrli žalski požarni brambi. Največ zaslug za to pomembno slavnost si je pridobil pač g. Kač. Otvoril je veselico s slavnostnim prologom, katerega je zložil sam. Z navdušenimi besedami je slavil požarno brambo. Prolog je zaključila lepa in pomembna živa slika.

Po kratkem odmoru se je zopet vzdignilo zagrinjalo. Sedaj smo videli igro „Nečak“, katero je tudi spisal g. Kač, in katere vsebina je ta-le: V malem trgu ima požarna bramba svoje zborovanje. Od vseh strani so prihiteli vrli možje in mladeniči, da se posvetujejo o svojih važnih vprašanjih. V hiši očeta Škorjanca, ki je seveda tudi ud te prekristne brambe, se je prejšnji večer vršil shod. Gospodarjeva hčerka Rezika pričakuje svojega ljubčka, nečaka njenega očeta, ki ima tudi priti k zborovanju. Štiri leta se že nista videla. Pri Škorjanu pa je prenočil danes vesel ognjegasec, gospod Nečak, pijanček in grd ko medved. Oče ga predstavi Reziki, in ubožica misli, da je to očetov nečak, njen Ivan. Vsa je obupana, da se je v teh štirih letih tako spremenil. Tako prebije ves dan v strahu in žalosti, med tem, ko so vsi drugi pri zborovanju židane volje. Že se je dan nagnil, shod se skoro zaključí, sedaj se prikaže pravi Škorjančev nečak. Rezika je presrečna, končni tableau je seveda vesela zaroka, in zagrinjalo pade.

G. Kaču se je najbolj posrečil dialog, ki je živahen in neprisiljen; tudi je bilo v igri precej svežega in zdravega humora. Pozna se celi igri, da je namenjena za to veselico, da je posvečena vrli žalski požarni brambi, zato je tudi le lokalnega pomena. Velik del zasluge in priznanja gre našim diletantom. Gospod učitelj Šumljak je premetenega in šaljivega Nacka prav dobro pogodil. Njemu na strani se je odlikovala gospd. Flis kot teta Barbka. Tudi nje igranje in posebno kretanje je bilo jako naravno. Spretno je predstavljajal dobrega in vrliga očeta Škorjanca gosp. nadučitelj Petriček. Gospd Šumljakovi (Rezika) se je jako posrečil njen naivni ton. Prav dober je bil tudi g. Reicher kot nečak Ivan in nav-

dušen ognjegasec. Najbolj pa nam je ugaljal g. Pepe Meh kot pijanček Nečak. Igra in maska sta bili pravi tip slovenskega veseljaka, ki je pa poleg vsega prav poštena duša. Med zborovanjem v Škorjančevi hiši so zapeli ognjegaseci par narodnih pesmi.

Po veselici smo ostali v veseli družbi še dolgo zbrani. Mladina pa je plesala ob zvokih oddelka „Celjske narodne godbe“ do ranega jutra. Na vsak način pa je bila ta veselica edna najlepših, in Žalčani smo na njo ponosni.

H koncu pa še par besed! Kadar predstavljajo v Celju iz nemščine prevedene igre, je med občinstvom prav lep del Žalčanov, ker mi cenimo delovanje celjskih diletantov. A sedaj smo v Žalcu uprizorili izvirno igro, prišlo pa je komaj par Celjanov. Zakaj to? Mogoče, da je bilo premalo reklame, a tudi Žalčani pribajamo v Celje brez reklame. Upamo, da bode v prihodnje drugače. Saj menda kmalu uprizorimo drugo igro.

Šmarje pri Jelšah. Šmarski okraj je veljal pred letom dni za jako zaspanega. Kdo bi bil sanjal, da se vzdrami naše kmečko ljudstvo v tako kratkem času iz svojega narodnega in političnega spanja? Rakova pot, po kateri gre gospodarstvo, je vzbudila našega kmeta, da je spregledal in začel premišljati o svojem položaju ter poskušati korake vodeče do boljših dni.

Minolo nedeljo vršil se je, kakor smo že naznanjali, v Šmarju, ustanovni shod „Slov. kmeč. društva za šmarski okraj“. Zanimanje za ta res pomembni dan je bilo povsod velikansko, o čemur pač najbolje spričuje ogromno število kmetov, ki se je udeležilo prihitevši iz vseh občin našega okraja prvega shoda.

Ko otvori začasni načelnik osnovevalnega odbora, veleposestnik Jaka Zdolšek iz Ponikve, zborovanje in pozdravi v kratkih, prisrčnih besedah navzoče tovariše kmete in druge udeležence, odda besedo posestniku Jaka Vrečko iz Ponikve. V dolgem, lepem govoru naslika zborovalcem, kako in zakaj je prišlo do ustanovitve društva, kak pomen ima isto za kmeta in kako misli delovati društvo za prosep kmečkega stanu. Govoril je kmet kmetom za kmete. Njegova beseda segala je vsem navzočim do srca, kar priča živahno vestransko pritrjevanje in viharni „živio-klici“. Preobširno bi bilo, napisati ves zanimivi in poučni govor; omenimo samo dobro pogojene dokaze zato, da je kmečke bede kriva največja kmečka nesloga in da si morejo in morajo kmetje le sami pomagati, kar se pa more zopet le zgoditi, če so edini in složni.

G. nadučitelj Strmšek je nato razložil društvena pravila in govoril o postanku kmečke bede. Pokazal je, da pozna težave kmečkega stanu ravno tako dobro, kakor vsak kmet po poklicu, da pa vidi vzroke kmetijskega nazadovanja tudi v onih kotih vsakdanjega življenja, kamor še priprosti kmet ne vidi, dostikrat tudi noče videti. Njegova izvajanja in dokazi primorali so naposled nekatere ugovarjalca, da so mu pritegnili in se pridružili njegovim mislim.

Posestnik Novak iz Kostrivnice je nato omenjal, kako malo močnatosti in značajnosti se nahaja pri nekaterih kmetih, ki se dajo za liter vina in za eno klobaso prodati.

Kdor ga je slišal in pride v tako skušnjavo, spomnil se bode pikrih besed, ki jih je govoril pos. Novak na naslov „moških bab“.

Na shodu „Slov. kmečkega društva“ je bilo nad 1200 udeležnikov. Društvo jih je že pristopilo 240, drugi še storé to.

Končno so se izvolili v odbor sledeči možje: Predsednik: Jaka Zdolšek, veleposestnik na Ponikvi; podpredsednik: Jos. Kregar, pos. in župan na Medvedovem selu; tajnik: I. Malus, pos. in tajnik okrajnega zastopa v Šmarju; blagajnik: A. Vičar, posestnik v Šmarju; Jos. Hajnšek, posestnik v Pristavi, Fl. Golež, pos. v Št. Vidu, Fr. Podgoršek, pos. in gostilničar na Ponikvi, I. Svetelšek, pos. in gostilničar v Polžah na Sladki gori in Makso Tančič, pos. in pekar v Šmarju, odborniki.

Izvoljeni možje so porok, da je društvo v pravih rokah. Naj bi zadovoljili v njih stavljene nade svojih kmečkih tovarišev, društvo pa želimo čim preje mnogo posnemovalcev.

Politični pregled.

(K. položaju.) Klubovi načelniki so imeli dne 24. t. m. posvetovanje s Körberjem zastran programa za delovanje poslanske zbornice. Parlament bo zboroval do 16. junija. Dolgotrajno posvetovanje ni imelo uspeha, ker so Čehi in Poljaki izjavili, da ne morejo ničesar obvezno obljubiti. — Parlamentarni položaj se je po mnenju nekaterih nemških listov poslabšal, ker nemške stranke vladi ne zaupajo. Ako se uresniči, da investicijska in vodna predloga ne pride v tem zasedanju na vrsto, potem je potrpljenja Nemcev konec. Körber je doigral svojo ulogo, in nemška obstrukcija se začne s podvojeno silo. Klerikalne fevdalce in Poljake imajo Nemci za svoje največje nasprotnike.

(Iz železniškega odseka poslanske zbornice.) V ponedeljek je imel železniški odsek poslanske zbornice svojo sejo, v kateri se je razpravljalo o železnici preko Tur, o železnici preko Karavank in Bohinja in o pyhrnski železnici. — Železniški minister pl. Wittek je naznanil, da predloži zbornici tekom tedna načrt za gradnjo plovniških kanalov. V zvezi s tem zakonskim načrtom se predloži tudi drugi, ki se tiče garancij države onim železnicam druge kategorije, ki niso postavljene v investicijski program. — Poslanec Kolischer je trdil, da trgovina v Trstu nič ne napreduje. Tega so mnogo krive nedostadne železniške zveze, previsoke tarife južne in severne železnice, neugodna lega tržaške luke, a predvsem pomanjkanje Trstu pravega trgovskega zaledja. Druga železniška zveza odpomore nekoliko temu, in je tudi neobhodno potrebna, da se južne dežele v gospodarskem oziru malo opomorejo.

(O trozvezi) se je nedavno admiral Canevaro napram pariškimi žurnalistom izrazil tako le: Težišče v nadaljnjem obstanku trozveze ne obstoji med Italijo in Nemčijo — ker zoper zvezo teh dveh držav ni nikakih zaprek, temveč v alijanci med Avstrijo in Italijo, med katerima pride takoj do konflikta, ako prestane zveza. Ako se razdere trozveza, vmešali se bodo Italijani v notranje razmere Trijenta na Tirolskem in bodo podpirali iredentiste v Trstu. Ako bode Avstrija začela braniti svoje interese v Albaniji, pride do spopada z Italijo. — Tako je govoril admiral, no, Avstriji se laških junakov, ki so kazali pete Meneliku, še ni treba bati!

(Mažarsko gospodarstvo) Te dni je nek mažarski list pisal o ogrskem gospodarstvu v Avstriji, in prišel do zaključka, da je nemogoče priti Ogrm in Avstriji do nadvlade. Mažari goje nade — piše oni list — da je Ogrska naravno središče monarhije, ter da se bode polagoma ravnotežje monarhije nagnilo iz Dunaja v Budimpešto, tako, da bode Avstrija odvisna od Ogrske. Ali to bi pomenilo za Ogrsko propast, in bi jo uničilo, ker se še sedaj komaj obdržijo poleg drugih narodnosti. Že pridruženje Dalmacije bi precej omajalo ogrsko gospodarstvo, ker bi si s tem nakopali na vrat novega neprijatelja in zaveznika neogrskim narodnostim. Ogrska večina v parlamentu bi zginila, in kako naj imajo potem oni glavno besedo v državi! Nemci in druge narodnosti ne bi nikakor trpele mažarske nadoblasti. Zakaj za avstrijskimi Nemci stoji Nemčija, a za „silnimi Slovani“ ki sovrta žijo Mažare bolj kot vsak drugi narod, Rusija. — In s tem bi bil porušena mažarski imperijalizem.

(Zarota proti evropskim vladarjem.) Veliki zaroti so prišli na sled v Rosario, v pokrajini Santa Fé. Po poročilih iz Novega Jorka sta kot žrtvi številne anarhiške družbe najprej odločena car Nikolaj in nemški cesar Viljem. To se je neki tudi razvidelo iz papirjev, ki so jih, kakor javljajo berlinski listi, zaplenili pri aretiranju sodruga Romagnori, ki je imel nalog, izvršiti na klepe anarhistov. Dognano je, da se nahaja v imenovanem ameriškem mestu nevarno gnezdo, katerega končni načrti so naperjeni proti evropskim vladarjem brez izjeme.

(Rusija in Nemčija.) Vsled nesporazumljenj nastalih med Rusijo in Nemčijo, ker je hotela poslednja povečati uvozno carino na žito, je Nemčija poslala svoječasnega generala Werderja, bivšega nemškega poslanika v Petrogradu in osebnega prijatelja pokojnega cara Aleksandra III.

v Petrograd, da poravna to nesoglasje. Iz Berlina poročajo sedaj, da je imelo to posredovanje ugoden uspeh, in da vlada med Rusijo in Nemčijo zopet popolno soglasje.

(Štiri velike vojne) so se vršile zdaj na svetu; vojna na Filipinih med Tagali in Američani je zdaj končana, o dveh, o južnoafriškani in kitajski se piše že čez leto dni, četrta pa se vrši v severozahodni Afriki, kjer hočejo napraviti Francozi zvezo od južne Algirije skozi puščavo Saharo do francoskega ozemlja med Oranom in Timbuktom. Francozi so dosegli že mnogo uspehov, in hočejo zasesti v jeseni Maroko ker je sedaj vsled velike vročine vsaki boj nemogoč.

(Vojna v južni Afriki.) Raznesla se je vest, da pride med Botho in Kitchenerjem vnovič do mirovnih pogajanj; zaradi tega vlada med Krügerjevimi prijatelji velika skrb, da bi ne bilo vojske še konec, in bi Buri ne izvojevali popolne slobode. — Severno od Pretorije je bil ujet 101 Bur, kar je jako malo, ako se pomisli, da je šlo Bure lovit pet angleških brigadnih generalov.

(Dogodki na Kitajskem.) Iz Petrograda poročajo, da Rusija ne misli znižati svoje zahteve glede vojne odškodnine do Kitaja, ako bi tudi Kitajska ugodila njenim zahtevam glede Mandžurije, ker Rusija ne misli v ničemer odstopiti od svojih zahtev. Francozi pokličejo sredi maja 10000 vojakov domov, seveda le, ako se do tedaj razmere ne izpremenijo.

Zenitna ponudba.

Mož, 30 let star, premožen gostilničar in posestnik, želi v zakon primerne družice 25—30 let stare, ki ima veselje do gospodarstva in nekaj premoženja v gotovini. Ponudbe pod „Srečno življenje“ na upravnishstvo „Domovine“ v Celju. (160) 2-1

Lepa domačija

na Spodnjem Štajarskem, tri četrt ure od postaje Videm, se zaradi družinskih razmer prosto voljno proda Taista obstoji iz več dobrih njiv, travnikov, mladega gozda in s skoro še novo hišico s kletjo, hramom in šupo, vse v najboljšem stanu za majhno vsoto 1600 gld., kateri znesek se pač mora takoj plačati. Resni kupci naj se oglase do 15. majnika t. l. pri lastnici Mariji (143) 4-2, Pleterski, Rudolfovo.

Potovalec

zmožen slovenskega in nemškega jezika, ne oženjen, ki položi kavcijo kron 200, dobi takoj službo. Ponudbe naj se pošljejo na upravnishstvo (146) 3-2 tega lista.

Brzjav.

Kdor želi imeti dobre in solidne žaluzije in rolete, naj se obrne na prvo hrvaško tvornico žaluzij, rolet, lesenih in železnih kapaca i kartonaž G. SKRBIĆ, Zagreb, Medulićeva ul. 16.

Dežnike
iz klota, volne in svile, ter
solnčnike
za dame, gospode in otroke
priporoča
P. KOSTIČ
v Celju.
(276) 8-3

Trgovina v najem.

V lepem mestu na Spodnjem Štajarskem odda se zaradi bolezni dobro idoča, 6 let vpeljana špecerijska trgovina pod ugodnimi pogoji takoj

v najem.

Vprašati pri uredništvu „Domovine“. (154) 2-1

Podpisani naznani in se priporoča slav. občinstvu, da izvršuje od 1. aprila t. l. v Braslovčah

živinozdravniško prakso.

Friderik Horák

(153) 3-1

okrožni živinozdravnik.

Večja špecerijska trgovina

na dobrem mestu, brez konkurence, z gostilno vred se pod ugodnimi pogoji takoj na več let odda v najem.

Vprašati pod „dober obstoj“ pri upravnishtvu „Domovine“ v Celju. (258) 2-1

V Laškem trgu je naprodaj

hiša št. 67 s posestvom.

Več se izve pri gospe A. Ojsterscheg na Laškem. (108) 8-7

Istrski teran.

Podpisana zadruga ima v svoji zalogi še ogromno množino istrskega terana, katerega želi preje, nego nastopi vročina prodati. P. n. g. trgovci in gostilničarji se opozarjajo, da dobe pri večjem naročilu jako izborno vino po zelo ugodni i nizki ceni. (110) 6-4

Istrska vinarska zadruga

Palj (Pola, — Istra).

IVAN SCHINDLER

Dunaj, III. Erdbergstrasse št. 12.
razpošilja gratis in franco kataloge v slovenskem jeziku z več kakor 400 slikami o vseh vrstah aparatov za stroje, potrebnih predmetih za kmetijstvo, vinarstvo, za obrtne in gospodarske namene.

Cene nižje kakor drugod.

Za reelno postrežbo se garantira.

Ugodni plačilni pogoji.

Solidne zastopnike se išče.

IVAN SCHINDLER

privilegirani lastnik

Dunaj, III. Erdbergstr. št. 12.

Na slovenska vprašanja se odgovarja slovensko.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ante Beg.